

Leonadro da Vinci

„ Environmentální trendy v oblasti obchodu a služeb v Evropě“

Zpracovala: Lenka Tomanová HT3

Kulturní příprava

FINSKO

Oficiální název: Finská republika

Hlavní město: Helsinky

Rozloha: 337030 km²

Počet obyvatel: 5190785

Hustota zalidnění: 15 lidí na km²

Státní zřízení pluralitní republika s jednokomorovým parlamentem

Časové pásmo: GMT + 2 h (+ 3 h v létě)

Nezávislost od: 6. prosince 1917

Měna: Euro

Úřední jazyk: švédština, finština

Rozloha vodní plochy: 31560 km²

Rozloha pevniny: 305470 km²

Sousedící země: Švédsko, Rusko, Norsko

Hrubý domácí produkt na osobu: 24900\$

Nezaměstnanost: 12 % (1998)

Průmyslová odvětví: chemický, petrochemie, textilní, potravinářský, sklářský průmysl, výroba elektroniky aj.

Zemědělství: pěstování pšenice, ovsa, ječmene, píce, brambor, zeleniny, chov skotu a prasat, sobů, ovcí

Přírodní zdroje: dřevo, rudy barevných kovů, zlato,

Nejvyšší hora: Haltiatunturi - 1.328 m n. m

Nejnižší bod: Baltské moře - 0 m n. m

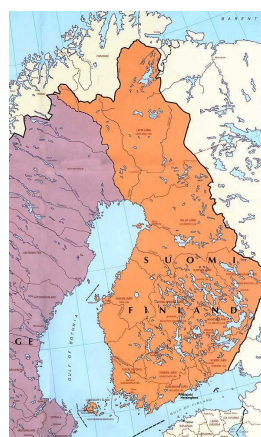
Nejdelší řeka: Kemi (483 km)

Největší město: Helsinky (1.050.000 obyvatel)

Přístaviště: Hamina, Helsinky, Kokkola, Kotka, Loviisa, Oulu, Pori, Rauma, Turku, Uusikaupunki, Varkaus

Náboženská příslušnost: pravoslavní 1%, luteráni 87%

Finská vlajka: byla přijata v roce 1918, krátce poté, kdy se země po více než 100 letech ruské nadvlády stala v roce 1917 nezávislou republikou. Modrá barva je symbolem finských jezer, bílá připomíná sníh, který v zimě pokývá celou zemi

Historie

Finsko má pestrou a zajímavou historii. Na začátku 12. století začaly snahy Švédska o připojení finského území, Švédové také do země přinesli křesťanství. V pozdějších letech o východní část bojovali se Švédy Rusové. Z četných šarvátek nakonec vyšlo vítězně Rusko, které si v roce 1809 připojilo mělo statut autonomního jako oficiální hlavou státu.

Po ruské revoluci v roce 1917 Mnoho klidu si však neužili. V nárokovat část finského území nehodlali vzdát, vyhlásila jim roce 1940 porážkou Finska, svazu. V roce 1941 vtrhli do této skutečnosti využili ve svůj Drželi ji až do roku 1944.

Po roce 1945 byla Karélie na základě mírové smlouvy přidělena Sovětskému svazu, který získal i vojenskou základnu Porkkala. V následujících letech se vztahy mezi oběma státy normalizovali. V roce 1955 Sověti vojenskou základnu Porkkala opustili. Finsko se vydalo na cestu k prosperitě a dnes patří mezi nejbohatší státy Evropy. V roce 1995 bylo přijato do Evropské unie.

prakticky celou zemi. Finsko velkoknížectví s ruským carem

vyhlásili Finové nezávislost. roce 1939 si začal Sovětský svaz (Karélii). Když se jí Finové Sověti válku. Konflikt skončil v Karélie připadla Sovětskému SSSR nacističtí vojáci. Finové prospěch a získali Karélii zpátky.

Podnebí

Klimatické podmínky: Finsko je po Islandu druhou nejsevernější zemí na planetě. Navzdory tomu má celkem mírné podnebí, za které Finové vděčí Golfskému proudu a Baltickému moři. Léto je poměrně horké (pocit vedra umocňuje malá vlhkost vzduchu), jaro a podzim příjemné. Zato zima může být extrémně studená, zvláště na severu Finska, v Laponsku.

První sníh se ve Finsku objevuje v listopadu a tání začíná až na konci března. Na severu však zima začíná už v říjnu a trvá do poloviny května. Během léta se v Laponsku vyskytují komáři, a to ve velmi hojném počtu. Proto je důležité vybavit se kvalitním repelentem. V Laponsku je podle Finského meteorologického institutu nejteplejším měsícem červenec. Nejnižší průměrná teplota v červenci je 9,6 °C, nejvyšší činí 20,1 °C. Pro zajímavost, nejvyšší naměřená teplota ve finském Laponsku byla 32,9 stupně Celsia a meteorologové ji naměřili 20. července 1970, avšak šlo skutečně o extrém. Naopak nejnižší naměřená teplota činila - 46,8 °C dne 28. ledna 1999.

Zajímavým jevem jsou polární dny a noci. V severních oblastech v letní sezóně slunce vůbec nezapadá. Ani na jihu Finska se v létě úplně nesetmí. V noci je šero, které nenápadně přejde v ranní svítání.

Zajímavá místa

Helsinki

Hlavní město Finska se nachází ve Finském zálivu, má okolo 500 tisíc obyvatel a bylo založeno králem Gustavem Vasou jako obchodní centrum. Volnému přístupu po moři do Helsinek kdysi bránila pevnost Suomenlinna, která se rozkládá na několika ostrovech na jihu metropole. Dnes je Suomenlinna každoročně cílem tisíců turistů, kteří sem přijíždějí nejen kvůli pevnosti, ale i kvůli krásnému výhledu na moře. Posezení v místní restauraci je velmi příjemné.

Helsinky patří mezi poměrně mladá města. Najít tu můžete mnoho moderních budov se zvláštní architekturou, ale i krásné staré stavby v různých architektonických stylech. Mezi nejrozšířenější patří neoklasicismus, funkcionalismus a neodmyslitelný národní romantismus.

Opravdovým historickým centrem města je Senátní náměstí s katedrálou, ve které se dnes konají výstavy, přehlídky a koncerty. Na náměstí se také nachází socha cara Alexandra II. Impozantně působí velká budova parlamentu s řadou

mohutných sloupů v průčelí.

Místem, ze kterého můžete vidět Helsinky z ptáčích perspektiv, je 72 metrů vysoká věž nedaleko olympijského stadionu, který byl postaven těsně před olympiádou v roce 1940. Z věže můžete pozorovat například budovu Finské opery, Prezidentský palác, Finské národní muzeum a hlavní nádraží.

Další netradiční památkou Helsinek je Skalní chrám, jehož prostory jsou vytesané do tvrdé skály. V Sibeliově parku můžete najít zajímavě zpracovaný památník tohoto známého skladatele. Cílem turistů bývá i Uspenská katedrála, na které je patrný vliv staroruské architektury.

V Helsinkách se nachází také řada nejrůznějších muzeí - například vojenské muzeum, muzeum zahraničního umění, sportovní muzeum nebo muzeum užitého umění. Ve městě se každoročně konají desítky nejrůznějších výstav, a to především v Design centru Finland, Umělecké výstavní hale nebo ve Veletržním středisku Helsinky. Pro chvíli klidu a oddechu můžete navštívit ostrov Seurassari, který je pro obyvatele metropole tím samým jako pro Pražany Štvanice.

Maarianhamina

Nejnámější finské souostroví Ahvenanmaa (Alandy) tvoří celkem 6554 ostrovů, jejichž celková rozloha je 1505 km² a obývá je 25 tisíc obyvatel. Většina z nich žije na největším ostrově, který se nazývá Maarianhamina.

Hlavním příjmem obyvatel je rybolov, lodní doprava a zemědělství. V poslední době získává na důležitosti cestovní ruch, protože Alandy jsou významným rekreačním centrem nejen pro Finy, ale i pro turisty ze sousedního Švédska, z něhož se na ostrovy dostanete přímým trajektovým spojením. Švédové také byli původními majiteli ostrovů, které později přešly do držení Ruska. Součástí Finska jsou od roku 1917.

Správní město Aland se jmenuje stejně jako největší ostrov, tedy Maarianhamina. Bylo založeno v 19. století a z místních zajímavostí stojí za zmínku zejména Alandské muzeum, které je vlastně komplexem několika expozic. Skládá se z muzea lodi Pommern a Alandského námořního muzea. Kromě výstav s námořní tematikou tu můžete nalézt i archeologické vykopávky. Při prohlídce města nezapomeňte na radnici, parlament a kostel St. Goran s jedinečnými mozaikami a malbami na sklech.

Mezi další známé ostrovy patří Sund. Dominantou tohoto ostrova je

středověký hrad Kastelholm z 13. století. Zajímavá je i zřícenina pevnosti, dnes muzeum. Z dalších ostrovů stojí za návštěvu ostrov Saltvik s rozsáhlým pohřebišťem Vikingů a ostrov Finstrom s kostelem St. Mikaela, který je významnou architektonickou památkou Finska.

Tampere

Je druhým největším městem Finska, rozkládá se po obou březích řeky Tammerkoski a má okolo 190 tisíc obyvatel. Tampere bylo založeno ve druhé polovině 18. století králem Gustavem Vasou. Význam města v minulých dobách byl dán především zdejším textilním průmyslem.

Z důležitých památek města můžeme jmenovat například Dóm s hodnotnými stropními freskami postavený na počátku 20. století, Alexandrův kostel nebo kostel Kaleva, který stojí na skalnatém pahorku a má zajímavý půdorys ryby.

Ortodoxní kostel Alexandra Něvského je známý nejen díky novobyzantskému stylu, ve kterém byl postaven, ale také kvůli věži s devíti zvony. Právě tady visí i největší zvon Finska, který váží neuvěřitelných 4,8 tuny. Mezi další zajímavosti města patří Krajské muzeum s ukázkami ručních prací a gobelínů. Starou podobu

Tampere najdete ve čtvrti Amury, kde stojí původní dřevěné domy. A pokud snad patříte mezi obdivovatele Lenina, můžete zavítat do Leninova muzea, které dokonale mapuje jeho pobyt ve Finsku.

Oulu

Město bylo založeno švédským králem Karlem IX. ve výhodné poloze, v ústí stejnojmenné řeky. Oulu se brzy stalo centrem kraje, rozvíjela se tu řemesla a obchod. V 19. století však vyhořelo a všechny historické památky musely být postaveny znovu.

Výjimkou není ani katedrála (Tuomiokirkko) s cenným oltářním obrazem a bronzovou bustou F. M. Frazéna. Expozici dobových dokumentů o rozvoji mořeplavectví najdete v Krajském muzeu severovýchodní části Finska. Přírodní a geologické sbírky jsou naopak v Uměleckém muzeu. A pokud zavítáte na ostrov Turkansaari, uchvátí vás ojedinělý skanzen.

Ravaniemi

Hlavní město Laponska se nachází na polárním kruhu, má necelých 60 tisíc obyvatel a někdy je nazýváno Bránou do Laponska. V dávných dobách se ve městě často konaly velké trhy, koncem 2. světové bylo zčásti zničeno ustupujícím Německem.

K zajímavostem Ravaniemi patří hlavně Laponské krajské muzeum, Laponské lovecké muzeum, Národopisné muzeum a Muzeum nerostů a ptactva. Nedaleko luteránského kostela je pomník původního církevního svatostánku, který padl za oběť nacistickému řádění během druhé světové války. Lidským obětem této války je věnován také pomník nedaleko kostela.

Turku

Moderní město se rozkládá po obou březích řeky Aury, má okolo 160 tisíc obyvatelů a i dnes je velmi důležitým přístavem. Je také významným centrem politického, kulturního a společenského života Finska.

Doklady o existenci doby Vikingů. Ve Turku centrem západní straně města jedním ze symbolů útrobách se ukrývá Kroky cestovatelů středověkém stylu s Doklady o stavbě této v Církevním muzeu. Mezi patří Muzeum rukodělných prací, Umělecké muzeum, Muzeum lékárnictví či Sibeliovo muzeum. K léčbě pohybového ústrojí slouží moderní lázeňská budova.

města se datují už do středověku, kdy bylo křesťanství, vyrostl na mohutný hrad. Dnes je Turku a v jeho muzeum historie.

často mívá k Dómu ve nástěnnými malbami. budovy můžete nalézt další významná muzea

Aktivity

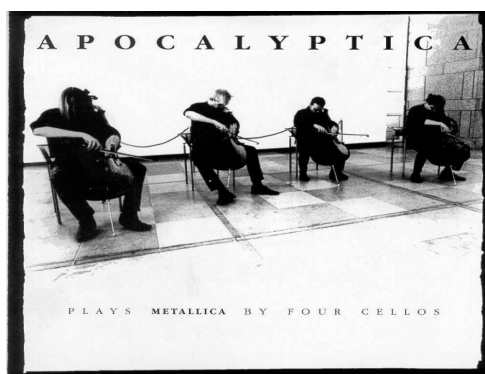
Finsko je od základu velice kulturní zemí s bohatou historií a nudit se tady rozhodně nebudete. Kromě klasických kulturních aktivit (návštěva festivalů, koncertů, muzeí, galerií a dalších zařízení) se můžete věnovat turistice, sportu nebo se pobavit v četných barech a diskotékách. Finskou specialitou je sauna, kterou najdete v každém hotelu a domácnosti.

Kultura: Zájem o kulturu je Finům vlastní, o čemž svědčí tisíce kin, divadel, muzeí, galerií či hudebních hal. Pokud plánujete návštěvu některého kulturního zařízení, navštivte internetové stránky www.kulttuuri.net. Najdete na nich přehled právě probíhajících akcí a desítky odkazů na internetové prezentace nejruznějších kulturních institucí.

Hudba: Ve Finsku je hudba velmi oblíbená a za posledních dvacet let zaznamenala obrovský rozmach. Prakticky každá knihovna má vlastní hudební oddělení, v každém městě pak najdete koncertní halu. Oblibě se těší koncerty klasické hudby a různé hudební festivaly, které bývají hojně navštěvované. Nutno dodat, že k zájmu o hudbu přispívají i místní rádia.

Finsko je zemí symfonických orchestrů, jichž tu působí téměř tři desítky. Zdá se, že o kvalitní hudebníky nebude mít Finsko v nejbližších letech nouzi, protože v zemi působí sto hudebních institutů, které navštěvuje okolo 50 tisíc žáků.

Nedá se však říci, že by Finové měli rádi pouze vážnou nebo folkovou hudbu. Kvalitní a ve světě dobře známé jsou i finské popové, rockové a metalové skupiny. Mezi nejznámější patří Waltari a Apocalyptica

Divadla: Ve Finsku působí okolo 60 stálých divadel. Mezi nejznámější patří Národní divadlo a Švédské divadlo v Helsinkách. Na divadelních prknech se přitom setkáte s díly klasiků i mladých umělců, kteří představují svá moderní díla.

Muzea: Ve výčtu kulturních zařízení samozřejmě nemohou chybět muzea, jichž je ve Finsku bezpočet, respektive více než jeden tisíc. Každý rok je navštíví téměř šest milionů lidí

Balet, opera a film: Finský národní balet sídlí v metropoli Helsinkách. Roku 1997 oslavil 75

let existence. Během této dlouhé doby v něm působilo velmi málo cizinců. Tanec je ve Finsku velmi oblíbený, a to balet i různé formy moderního tance. Během letních měsíců se koná celá řada tanečních pořadů (festivalů, soutěží), které můžete navštívit.

Finská národní opera sídlí rovněž v Helsinkách. Také filmy se ve Finsku těší velké popularitě. V zemi fungují stovky kin, do kterých přichází zahraniční i tuzemské filmy.

Slavnosti a festivaly: Ve Finsku jsou celkem běžné. Mezi nejznámější hudební festivaly patří Operní festival Savonlinna, Kaustinen festival folkové hudby, Pori Jazz, Festival varhanní hudby v Lahti a Helsinský festival. Hudebních, divadelních a dalších festivalů se však během roku (a především v létě) koná několik desítek, a to po celém Finsku

Svátky a dny pracovního klidu: 1. leden - Nový rok, 6. leden - Epiphany, Velikonoční svátky, 1. květen - Vappu, první pátek po 18. červnu - svátek letního slunovratu (Juhannusaatto), sobota po svátku slunovratu - Den slunovratu (Juhannuspaiva), sobota po 30. říjnu - Svátek svatých, 6. prosinec - Den nezávislosti, 24. až 26. prosinec - Svátky vánoční. Dalším svátkem je Nanebevzetí, koná se 40 dnů po Velikonocích.

Zábava: Najít ve Finsku zábavní podnik není nic těžkého. Pomineme-li celou řadu výborných restaurací a barů, můžete zamířit například do některého ze zábavních parků. Každá oblast má minimálně jeden a vyřadí se v něm děti i dospělí.

Větší města jsou domovem diskoték a tanečních klubů. Při bujarém dovádění na parketu byste však neměli zapomínat na fakt, že ceny jsou ve Finsku přece jen o něco vyšší než u nás.

Sauny: Jen velmi málo věcí je pro Finsko tak charakteristických jako sauna. A to i přesto, že sauny nejsou finským vynálezem. Zatímco u nás je vlastnictví sauny přepychem, pro Finy je samozřejmostí a nezbytnou součástí života. O tom nakonec svědčí i počet saun v zemi, vždyť se jich tu nachází neuvěřitelných 1,5 miliónu (jedna sauna tedy připadá přibližně na tři obyvatele Finska).

Se saunou se ve Finsku setkáte prakticky na každém kroku. Je zcela nemyšlitelné, aby hotel či jiné ubytovací zařízení nemělo vlastní saunu.

Rybaření: Více než 180 tisíc jezer, četné řeky a dlouhé pobřeží přitahují každý rok milovníky rybaření. Zájemci o rybolov musí uhradit poplatek na týden nebo na rok. Dále potřebují povolení od majitele vodní plochy a platnou povolenku (platí se na týden nebo rok), která opravňuje k rybaření.

Rybařit můžete na určených jezerech, řekách a na moři. Pokud jste vášnivými rybáři, zamiřte za lososy do Laponska, kde se navíc hojně vyskytují také pstruzi. V centrálním Finsku je zase velmi oblíbené pstruhové rybaření v peřejích. Místní rybáři jsou velmi vstřícní, takže se určitě nebojte zeptat na radu nebo na dobré místo.

Pokud plánujete delší rybolov, můžete se ubytovat v síti rybářských chat, které jsou vybavené vším potřebným.

Vodní sporty: Oblíbeným sportem je plavení na jachtách, kanoích a kajacích. Finské pobřeží je dlouhé 1250 kilometrů a kromě moře je možné plout po tisících jezerech. Kanoje a malé loďky si zapůjčíte v mnoha kempech a v každém přístavním městě. Kajaky, motorové čluny a jachty včetně vybavení si můžete půjčit u specializovaných společností. Pronájem většinou zahrnuje mapu nebo elektronické navigační zařízení a potřeby k táboření. Vodácká sezóna propuká na začátku června a končí přibližně v polovině září.

Cyklistika: Krásná finská příroda je Mekkou milovníků jízdy na kolech. Existuje tu celá řada dobře značených stezek, na kterých se mohou kromě pěších turistů pohybovat i cyklisté. Stačí důkladně prostudovat mapu nebo se informovat v nejbližším info-centru. Nejdůležitější stezky vedou poblíž velkých měst a nevyhýbají se významným kulturním památkám. Na stezkách se obvykle nacházejí odpočinková místa vhodná k obědu nebo i k noclehu.

Pokud do Finska nevezete kolo, ale rádi byste si zajezdili, můžete si bicykl pronajmout. Kola pronajímají větší hotely, kempy i některé hostely.

Pěší turistika: Finsko je pro pěší turistiku ideální. Zatímco severní části se chlubí rozlehlými planinami a čistými potoky, pro východní oblasti jsou typické zalesněné vrchy a husté lesy se stovkami roklí. Západní Finsko je kultivovaná nížina a v centrální oblasti je zase mnoho jezer. Jižní Finsko je nejhustěji obydlenou oblastí, přesto tu najdete zalesněné oblasti. Ať už zavítáte kamkoliv, všude najdete něco zajímavého.

Finové jsou na přírodu velmi hrdí a přísně si ji chrání. Pěší turistiku doporučujeme provozovat jen na vyznačených trasách. Do některých oblastí je vstup zcela zakázán nebo je možné chodit výhradně po dřevěných můstcích. Mimo oficiální kempy lze rozdělávat oheň pouze s povolením majitele pozemku. Kácení stromů je zakázáno, dřevo na otop najdete u turistických chat podél cesty. Motorová vozidla patří na veřejné silnice, jízda v off-roadech je možná jen s povolením majitele pozemku.

Golf: Tento sport je ve Finsku velmi oblíbený. Funguje tu téměř sto golfových klubů a zhruba stejný počet golfových hřišť.

Tenis: Finská tenisová asociace sdružuje téměř 240 klubů se 17 tisíci členy. Ve Finsku je 1500 venkovních kurtů a 450 kurtů v krytých halách. Tenisové kurty jsou navíc u mnoha hotelů

Zimní sporty: Finové tvrdí, že právě Finsko je kolébkou moderního lyžování. Ať je to pravda nebo ne, Finsko je rájem pro každého, kdo miluje dovádění na sněhu. Běh na lyžích může být dobrým způsobem k poznání přírody.

Perná finská zima potěší milovníky sjezdového lyžování, snowboardingu, běžeckého lyžování a jízdy na sněžných skútrech. Pro fajnšmekry je připraven golf na sněhu. Pokud si potřebujete půjčit lyžařské vybavení, můžete do finských lyžařských středisek zamířit bez obav. Půjčovny jsou na každém rohu.

Zajímavosti

- Finsko má kolem 60 000 jezer, které pokrývají desetinu jeho rozlohy
- Finové vypijí než kterýkoliv jiný národ na světě

Emil Zátopek

Pravděpodobně každý ve Finsku si v souvislosti s Českou republikou vybaví Emila Zátopka, který zde na olympijských hrách v roce 1952 vyhrál tři zlaté medaile.

Mika Häkkinen

Vzorem pro finskou mládež je automobilový závodník Mika Häkkinen. Narodil se v roce 1968 a svou kariéru začínal na okruhu motokár. Jako 23letý vstoupil do světa Formule 1. Zde dosáhl výborných výsledků a na špičce své kariéry závodění nechal a začal se plně věnovat své rodině. I tak by se dal charakterizovat finský styl.

JYVÄSKYLÄ

Jyväskylä je město v regionu Střední Finsko, 140 km severovýchodně od Tampere a 270 km severně od Helsinek, na severním konci jezera Päijänne. S 82 409 obyvateli (rok 2003) je to deváté největší město Finska. Jeho rozloha je 136,9 km², z čehož je 31 km² vody. Díky velkému počtu škol je město známo jako „Finské Athény“. Město každoročně hostí „Rally tisíce jezer“.

Ve městě je 15% nezaměstnanost. Díky velké univerzitě, kde studují hlavně dívky, je zde mezi mladými značná nerovnováha mezi pohlavími. Během posledních let město získalo nelichotivou pověst města zločinu a sociálních problémů. Zejména násilí je zde znatelně častější, než je finský průměr.

Jyväskylä byla založena 22. března 1837 carem Mikulášem I. a byla vlastně postavena na „zelené louce“. Původní město bylo postaveno mezi jezerem Jyvä, které je spojeno s jezerem Päijänne a Jyväskyläským vrchem. Sestávalo z většiny dnešního centra města s charakteristickým pravoúhlým systémem ulic. Během 20. století bylo město několikrát rozšířeno.

Z historických památek je třeba uvést např. novogotickou stavbu *Městského kostela* z let 1879-80, neoklasicistickou stavbu kostela *Taulumäki* z roku 1929, Katolický kostel z roku 1962. Zajímavostí jistě je obytný blok, stavba Alvara Aalty z roku 1923 vybudovaná pro železniční zaměstnance, Dům dělnického spolku, budova hlavní pošty, budova *Univerzity* z roku 1951 (všechny uvedené stavby jsou dílem Alvara Aalty). *Muzeum Alvara Aalty* dokumentuje tvorbu tohoto významného finského architekta, který řadu svých myšlenek realizoval právě v Jyväskylä.

Školství

Jyväskylä je proslulá svým školstvím. Drží v něm několik historických prvenství.

- První finsky mluvící gymnázium (1858).
- První finsky mluvící škola pro učitele (1863)
- První finsky mluvící škola pro děvčata (1864)
- První finská letní univerzita (1914)

Původní škola pro učitele se v roce 1937 změnila na Vysokou školu pedagogickou a později v roce 1966 na Jyväskyläskou univerzitu, která se stala jednou z nejpobulárnějších ve Finsku. Studuje na ní přes 15 000 studentů. Mimo mnoho jiných oborů, je to jediná finská vysoká škola, kde se vychovávají učitelé sportu a trenéři.

Odborná příprava

FINSKÁ KUCHYNĚ

Finská kuchyně je typicky severská a velmi dobrá. Spojuje v sobě prvky ostatních skandinávských kuchyní (švédské, norské), ale také ruské. Základní suroviny, které se ve finské kuchyni běžně využívají, jsou brambory, maso, mléko, máslo a žitný chléb. A hlavně čerstvé ryby, které tvoří velkou část v jídelníčku každé restaurace. Pstruha duhového (finsky kirjolohi), lososa (lohi), bílou rybu (siika) a štika (haukiú) si můžete objednat po celý rok, a to na všechny možné způsoby. V červenci a srpnu je navíc k dostání finská specialita, lahodný červený rak.

Další pochoutkou je **kalakukko** (viz. obrázek), skvělé kousky ryb zapečené v žitném těstíčku. Doporučujeme ochutnat i **karjalan piirakat**, chutné pirožky s pudinkovou, rýžovou či bramborovou náplní. Zvláštností jsou pokrmy ze sobího masa, například guláš **poronkärstys** a pečeně **poronpaisti**. Pro odvážné fajnšmekry je připravená **mustamakkara** - specialita Tampere, krvavá tlačinka podávaná většinou s brusinkovým džemem.

Po chutném obědě může přijít na řadu sladkost, většinou dostanete dezerty z lesních plodů a jahod. Nebo si můžete objednat koblihy se skořicí a kardamonem s názvem **pulla**.

Nápoje: Alko i nealko, pivo, víno, limonády, kávy, čaje, horké čokolády, to všechno si můžete ve finských restauracích a barech objednat. Na výběr máte místní speciální nápoje i značky, které znáte z České republiky nebo z jiných zemí.

Finové milují pivo, které se prodává v potravinách i ve specializovaných prodejnách plných alkoholu Alko. K dostání jsou místní i zahraniční piva. Domácí pivo se jmenuje **kotikalja**, má velmi zajímavou chuť. Co se týče alkoholických nápojů, můžete si objednat i likéry z lesních plodů. Nejznámějšími likéry jsou **mesimarja** s příchutí ostružin a **polar** s příchutí brusinek. Asi nejproslulejším finským alkoholickým nápojem je vodka, konkrétně značka **Finlandia**.

Finsko má velmi tvrdá pravidla, která upravují konzumaci alkoholu. Pivo je v restauracích servírované od 9 hodin a ostatní alkoholické nápoje od 11 hodin. Podávání alkoholu končí půl hodiny před zavírací hodinou restaurace, návštěvníci jsou upozorněni světelným znamením. Pouze noční kluby mohou alkohol podávat i po druhé nebo čtvrté hodiny ráno. Minimální věk pro konzumaci alkoholu je 18 let, ale když si chcete objednat silnější nápoj než pivo či víno, musí vám být více než 20 let.

Možnosti stravování: Ve Finsku jsou tisíce restaurací a barů, které podávají chutné pokrmy i alkoholické nápoje. Co se týče alkoholu, restaurace jsou rozdělené do dvou tříd - první může prodávat všechny druhy alkoholu, druhá pouze piva a vína. Všeobecně však platí rozdělení do pěti tříd: E (Elite price category, nejvyšší cenová skupina), G (General price category, ceny na přijatelné úrovni), S (samoobslužná restaurace, velmi nízké ceny), A (restaurace může prodávat všechny druhy alkoholu) a B (restaurace může prodávat jen pivo a víno).

Ve skupině S jsou samoobslužné restaurace baari a kahvila, které podávají skvělé pokrmy za opravdu přijatelné ceny. Ve skupině E jsou luxusní restaurace, které podávají evropská jídla i finské speciality. Mnoho restaurací (třída E, G i S) má speciální menu pro děti nebo polední nabídku (polévka, hlavní jídlo a zákusek) za nízkou cenu.

Trhy s jídlem: Nákup jídel na trzích je ve Finsku mimořádně populární, místní trhy jsou často pyšně ukazovány návštěvníkům a posvačit na uzeném slanečku přímo na rybářské lodi v helsinském přístavu patří k procedurám spojeným s návštěvami státníků. Jednotlivé oblasti Finska se liší svými specialitami, oblast Oulu je pověstná plochým chlebem, na trhu v Pori najdete mihule, severní Karelíe se zase pyšní rýžovými plackami vytvarovanými do podoby boty.

Recept:

Masové kuličky (Lihapullat)

Velmi tradiční jídlo, často se mu říká maminciny masové kuličky(omanäidin lihapullat nebo lihapyö rykät)

500 g mletého masa
2 uvařené studené brambory nebo 1 dl strouhánky
2 dl smetany nebo 1 dl vody a 1 dl smetany
1 cibule
1 lžice másla
1 svazeček cibulové natě
1 vejce
1- 1,5 lžičky soli
1/4 lžičky bílého pepře
másto na pečení

Omáčka:

4 dl masového vývaru
3 lžice mouky
2 dl šlehačky nebo kysané
smetany
sůl, špetka bílého pepře

Nastrouhej brambory, případně namoč strouhánku do vody. Nakrájej nadrobno cibuli a trochu ji osmaž na másle, až změkne. Nakrájej nadrobno cibulovou natě. Vše smíchej s mletým masem, případně dochuť. Vytvaruj z těsta kuličky, nejlépe rukama namočenýma ve vodě. Peč na másle na pánvi asi 10-12 minut, obrať. Mezi novou dávkou kuliček stříkni na pánev trochu horké vody.

Omáčka: Vypečenou šťávu doplň podle potřeby masovým vývarem. Zahusti moukou, rozmíchanou ve studené vodě, a vař 10 minut. Přidej smetanu nebo kysanou smetanu a dochuť. Podává se s bramborovou kaší.

Jazyková příprava

VOCABULARY

Vegetables

asparagus	chřest	leek	pórek
aubergine	baklažán	lentils	čočka
beans	fazole, boby	lettuce	hlávkový salát
broccoli	brokolice	mixed pickles	naložená zelenina
Brussels sprouts	růžičková kapusta	mushrooms	houby
Cabbage	zelí; kapusta	onion	cibule
carrot	mrkev	parsley	petržel
cauliflower	květák	parsnip	pastinák
celeriac	celer (plod)	peas	hrách, hrášek
celery	celer (nať)	pepper	pepř
cucumber	okurka	potatoes	brambory
eggplant	baklažán, lilek	pumpkin	dýně, tykev
French beans	fazolové lusky	radish	ředkvička
garlic	česnek	rhubarb	rebarbora, reveň
gherkins	okurka (nakladačka)	spinach	špenát
green beans	fazolové lusky	squash (US)	dýně, tykev
horseradish	křen	string beans	fazolové lusky
chilli peppers	chilli papriky	tomato	rajče
chives	pažitka	turnip	tuřín, vodnice
kohlrabi	kedluben, brukev	zucchini	cukina

Fruit

apple	jablko	mulberries	moruše
apricot	meruňka	nectarine	nektarinka
banana	banán	oranže	pomeranč
bilberries	borůvky	peach	broskev
blackberries	ostružiny	pear	hruška
blueberries	borůvky	pineapple	ananas
cranberries	brusinky	plum	švestka
currant	rybíz; rozinka	raspberries	maliny
gooseberries	angrešt	redberries	brusinky
grape	hrozen	strawberries	jahody
grapefruit	grapefruit	tangerine	mandarinka
cherry	třešně, višně	watermelon	meloun
lemon	citrón		

Food

<u>confectionery</u>	<u>cukrářské výrobky</u>	jelly (GB)	rosol
apple-pie	jablečný koláč	jelly (US)	džem, zavařenina
candy floss	cukrová vata	marmalade	pomerančová
cheese-cake	tvářohový koláč	marmeláda	
doughnut	kobliha	muffin	vdolek
jam	marmeláda	pie	ovocný koláč

pudding	puđink	freshwater	sladkovodn
sponge cake	piřkot	lobster	humr
tart	ovocn dortk	mackerel	makrela
tea cake	ajov peivo	oyster	třice
whipped cream	řlehaka	pike	řtika
yeast	kvasnice	prawn	kreveta
yogurt	jogurt	salmon	losos
		sardines	sardinky
<u>meat</u>	<u>maso</u>	sea food	mořsk ryby,
beef	hovz maso	koryři,...	
gravy	řtava z masa	shrimp	garnt (mořsk)
mutton	skopov	rek)	
offal	vnitřnosti	trout	pstruh
pork	vepřov maso	tunny	tuňk
rabbit	krlk	zander	candt
rump	kta		
sirloin	svkov	<u>dairy produce</u>	<u>mln vrobky</u>
tripe	drřtřky	butter	mslo
veal	telec	cheese	sr
venison	maso vysok zvře	cottage cheese	tvaroh
hare	zajc	cream	smetana
pheasant	bařant	milk	mlko
<u>pastry</u>	<u>peivo</u>	<u>various</u>	<u>rzn</u>
bread	chlb	corn flakes	kukuřn lupnky
bun	řemle (sladk)	chewing-gum	řvykaka
roll	rohlk	chips /French Frie	hranolky
		egg	vejce
<u>poultry</u>	<u>drbeř</u>	fast food	tepl jdlo
broiler / hen	slepice	servrovan hned po objednn	
duck	kachna	flour	mouka
goose	husa	honey	med
chicken	kuře	ketchup	keup
pigeon	holub	mashed potatoes	bramborov kaře
turkey	krocn	mustard	hořice
		noodle	nudle
<u>fish</u>	<u>ryba</u>	oil	olej
carp	kapr	open sandwiches	obložen chlebigky
catfish	sumec	pasta	tstoviny
caviar	kavir	porridge	ovesn kaře
cod (-fish)	treska	rice	rře
crab	krab	sauce	omka
crawfish	rak	soup	polvka
eel	hoř	vinegar	ocet
Food & Tastes			
bite	kousat, sousto	munch	převykovat, mlaskat
chew	řvkat	swallow	polykat, hltat
crunch	chroupat	quaff	rychle vypt

be choking	dávit se	chocolates	čokoládové bonbóny
burnt	spálený	ice-cream	zmrzlina
creamy	smetanový	juicy	šťavnatý
delicacy	lahůdka	kidneys	ledvinky
go bad	zkazit se	lean	libový
insipid	bez chuti, nevýrazný	lights	plíčky
mellow flavour	příjemná vůně	liver	játra
nutritious	výživný	liver sausage	játrovka
salty	slaný	loaf of bread	bochník chleba
spicy	kořeněný, pikantní	offal	vnitřnosti
spoil (jídle)	špatně připravené (o	overeat	přejídat se
sweet	sladký	paté	paštika
tasteless	bez chuti	pea soup	hrachová polévka
bacon	anglická slanina	portion	porce
bar of chocolate	tabulka čokolády	rare (US)	napolo pečený
be greedy	být nenajedený,	rolled oats	ovesné vločky
nemít dost		salami	salám
big eater	velký jedlík	sausages	párky, měkké salámy
bouillon	hovězí vývar	slice of lemon	plátek citrónu
brains	mozeček	starve	hladovět
canapé	obložený chlebíček	sundae	zmrzlina s ovocem
cereals	obilné vločky	sweets / candy	cukrovinky
clear soup	hovězí polévka	tasty	pikantní
cold meat	nářez, studená mísa	tender	měkký (o mase)
crisp	křupavý	toast	topinka (opékaná bez
delicious	lahodný	oleje)	
digest	trávit, zažívat	toffees	karamely
fat	tlustý	tough	tuhý
filling	výživný	tripe	dršťky
fried bread	topinka (na oleji)	well-done	propečený
chicken broth	slepičí polévka	wholesome	zdravý

Cooking

bake	péci	crush out the juice	vymáčet šťávu
bake (in the oven)	péci v troubě	cut	krájet
baked fish	pečená ryba	dip	namáčet
baking powder	prášek do pečiva	dough	těsto
baste	polévat(maso) tukem	dress the salad	upravovat salát
be hot	pálit	dried milk	sušené mléko
beat eggs	šlehat vejce	fat	tuk, omastek
boil	vařit ve vodě	ferment	kvasit
brew	vařit pivo	fillet of fish	rybí filé
broil	péci na roštu	fizz	šumět
bubbles	bubliny	fry	smažit
castor sugar	práškový cukr	garni	obložený
chop	(roz)sekat	ginger bread	perník
condensed milk	slazené mléko	grate	strouhat
cream	krém	grill / barbecue	opékat na ohni

hash	rozsekat nadrobno	sauté	narychlo opékaný
heaped spoonful	vrchovatá lžička	scrambled eggs	míchaná vejce
heat	silně ohřát	semolina pudding	krupičná kaše
icing	cukrová poleva	simmer	mírně vařit
kipper	uzenáč	skin	slupka
lard	vepřové sádlo	slice	krájet na plátky
larded	špikovaný	smoke	udit (maso)
liver balls	játrové knedlíčky	smoked fish	uzená ryba
lump sugar	kostkový cukr	spice, season	kořenit
mayonnaise	majonéza	spread butter on	namazat máslo na
mince	nadrobno krájet	stale	včerejší (o pečivu)
mould	plesnivět	steam	připravovat v páře
newly-baked	čerstvě pečený	steaming hot	velmi horký
omelet	omeleta	stew	dusit
pancakes	palačinky	stir	míchat
peel	oloupat	stone	vypeckovat
pinch of salt	špetka soli	strain	cedit
(plaited) tea loaf	vánočka	stuffed chicken	nadívané kuře
poppy-seed roll	makovec	stuffing	nádivka
pour	nalít	sweet / dessert	moučník
render	vyškvařit	tripe soup	dršťková polévka
rise	kynout	veal stew	telecí ragú
roast meat hash	sekaná pečeně	well-baked	vypečený
roll out	vyválet	whisk whites	šlehat bílky
rot	hnít	white	bílek
salad	salát	yolk	žloutek
salad dressing	salátová zálivka		

Drinks

beer	pivo	juice	ovocná šťáva
bottled beer	láhvové pivo	lemonade	limonáda
champagne	šampaňské	milk shake	mléčný koktejl
cocktail	koktejl	mineral water	minerální voda
draught beer	čepované pivo	orange juice	pomerančová šťáva
eggnog	vaječný koňak	pop	limonáda
ginger ale	zázvorové pivo	soda	soda
hops	chmel	squash	ovocná šťáva
liqueur	likér	tap water	voda z vodovodu
mead	medovina	tea	čaj
mulled wine	svažené víno	water	voda
on the rocks	s ledem	spirits	lihoviny
sparkling wine	šumivé víno	brandy	brandy, koňak
wine	víno	cognac	koňak
red wine	červené víno	fire-water	kořalka
white wine	bílé víno	gin	džin
soft drink	nealkoholický nápoj	grog	grog
apple juice	jablečná šťáva	rum	rum
cocoa	kakao	short /shot	"štamprle, panák"
coffee	káva	whisky	whisky